

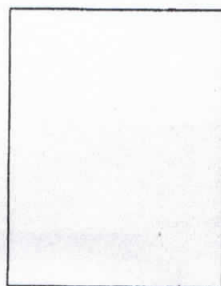
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง
สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงสาธารณสุข

คู่มือฝึกภาคปฏิบัติ

วิชา ปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ ๑
วิชา ปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ ๒
ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖

สำหรับ

นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ปีที่ ๒ ห้อง A และ C

ชื่อ สกุล
ชั้นปีที่๒..... รุ่นที่๓๕...ห้อง.....
รหัสประจำตัวนักศึกษา

แนวทางการสอนการใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้รับบริการ

ผลที่ได้จากการจัดการความรู้ในเป้าหมายการจัดการความรู้ เรื่อง การสอนการใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้รับบริการในการฝึกปฏิบัติของนักศึกษา ในวิชาปฏิบัติหลักการและเทคนิคการพยาบาล ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๕ และวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ ๑ และ ๒ ในภาคเรียนที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๕๕ และ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๖ ทำให้ได้แนวปฏิบัติที่ดี สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางให้อาจารย์ผู้สอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ ๑ และ ๒ ภาคเรียนที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๕๖ นำไปใช้สอนนักศึกษาในการใช้กระบวนการพยาบาลเพื่อดูแลผู้รับบริการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แนวปฏิบัติที่ดีในการสอนการใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้รับบริการในการฝึกปฏิบัติของนักศึกษา

ขั้นที่ ๑ การรวบรวมข้อมูล

๑. ให้แนวทางนักศึกษาในการรวบรวมข้อมูล โดยเน้น Concept หรือ Key word สำคัญของโรคหรือกลุ่มอาการนั้นๆ เพื่อให้ศึกษารวบรวมข้อมูลได้ตรงประเด็นและครอบคลุม
๒. ให้แนวทางหลักในการรวบรวมข้อมูลซึ่งควรมาจาก ๓ เรื่องใหญ่ ๆ ได้แก่ จากการสัมภาษณ์ประวัติจากการตรวจร่างกาย การประเมินผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการที่จำเป็น และให้นักศึกษาเชื่อมโยงข้อมูลเหล่านั้นบนพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับพยาธิสภาพของโรค แนะนำ/ยกตัวอย่างการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลให้เป็นระบบ
๓. ชี้ประเด็นความแตกต่างในการรวบรวมข้อมูลระหว่างเด็กแต่ละวัย วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุเน้นแนวคิดองค์รวมโดยเฉพาะด้านจิตวิญญาณ และแนวคิดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง (Patient Centered Care) ในการดูแลผู้ป่วย
๔. ครูมอบหมายผู้ป่วยที่มีความเจ็บป่วยตามลักษณะวิชา ศึกษาผู้ป่วยที่มอบหมายล่วงหน้าเพื่อให้รู้ข้อมูลที่สามารถชี้ประเด็นได้ชัดเจน ตลอดจนสอนนักศึกษาอ่านและดึงข้อมูลที่สำคัญจาก เวชระเบียนผู้ป่วย
๕. ในช่วงที่นักศึกษารวบรวมข้อมูล ครูควรอยู่เป็นที่ปรึกษาและให้เวลากับนักศึกษาเนื่องจากเป็นขั้นตอนที่สำคัญ นักศึกษาอาจมีประเด็นในการซักถาม สำหรับการตรวจร่างกายครูควรสาธิตการตรวจร่างกายผู้ป่วยที่มอบหมายให้นักศึกษาดูเป็นตัวอย่างและควรมีการติดตามประเมินผลนักศึกษาทุกวัน
๖. ครูเชื่อมโยงข้อมูล และจัดหมวดหมู่ข้อมูล ยกตัวอย่างกรณี case ที่แตกต่างและมีความหลากหลาย
๗. ให้เขียนสรุปอาการก่อนรับไว้ในความดูแลเป็นประเด็นๆ เพื่อจัดหมวดหมู่ข้อมูล
๘. มอบหมายให้นักศึกษาทบทวนการตรวจร่างกายก่อนขึ้นฝึกและให้สาธิตการตรวจร่างกาย คนละระบบในวันแรกที่ขึ้นฝึก โดยให้นักศึกษาทำให้อาจารย์ดูและครูเพิ่มในส่วนที่ขาดและสอนในเรื่องของบันทึกผลการตรวจร่างกายและเชื่อมโยงผลการตรวจร่างกายกับพยาธิสภาพของผู้ป่วย สอนการอ่านเวชระเบียนทุกใบและการเชื่อมโยงข้อมูลแต่ละจุดในเวชระเบียน ประเมินความเข้าใจจากรายงานที่นักศึกษาส่ง ถ้ายังเขียนไม่ถูกต้อง หรือยังทำไม่ได้ ครูต้องสอนเสริมเพิ่มเติม

๙. เลือกกรณีศึกษาผู้ป่วยที่มีความผิดปกติอย่างชัดเจน เช่น ตับโต ปอดผิดปกติ ท้องมาน้ำ ให้ นักศึกษาตรวจร่างกาย เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน
๑๐. ชี้แนะและแสดงให้เห็นให้นักศึกษาเห็นทักษะการรวบรวมข้อมูลด้านจิตวิญญาณของผู้ป่วย และสนับสนุนให้นักศึกษารวบรวมข้อมูลด้านจิตวิญญาณอย่างสม่ำเสมอ

ขั้นที่ ๒ กำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล

๑. การให้นักศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ป่วยโดยใช้ nursing process concept mapping ช่วยให้นักศึกษาสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่จัดหมวดหมู่ด้วยความรู้ทางพยาธิวิทยา ทำให้เข้าใจกลไกความเจ็บป่วยของผู้รับบริการและสามารถกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลได้สอดคล้องกับปัญหาที่แท้จริงของผู้ป่วย
๒. ส่งเสริมให้นักศึกษาวิเคราะห์การเจ็บป่วยและกำหนดข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลครอบคลุมองค์รวม
๓. การสอนโดยการเปรียบเทียบผู้ป่วยที่เจ็บป่วยด้วยโรคเดียวกันแต่มีข้อวินิจฉัยการพยาบาลที่ต่างก็นำมา conference ให้เห็นความเหมือนและความแตกต่าง โดยใช้กระบวนการกลุ่ม และครูช่วยวิพากษ์และให้ข้อมูลป้อนกลับจะทำให้ นักศึกษามีความเข้าใจในการตั้งข้อวินิจฉัยการพยาบาลมากขึ้น ทั้งนี้ควรทำตลอดระยะเวลาของการขึ้นฝึกปฏิบัติ ทั้งการ pre-post conference, nursing round, และการ conference กลุ่มใหญ่
๔. การ post conference รายบุคคลโดยให้นักศึกษาอธิบาย nursing process concept mapping ที่ทำมาและครูคอยชี้แนะจะช่วยให้ นักศึกษาเกิดความเข้าใจและเห็นภาพอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้วิเคราะห์ข้อวินิจฉัยการพยาบาลได้สอดคล้องกับปัญหาของผู้ป่วยและปรับเปลี่ยนตามการเปลี่ยนแปลงของผู้ป่วยได้อย่างทันเวลา

ขั้นที่ ๓ วางแผนการพยาบาล

๑. ส่งเสริมการวางแผนการพยาบาลให้สอดคล้องกับข้อวินิจฉัยการพยาบาล กิจกรรมการพยาบาลควรมีความเป็นไปได้ เรียงลำดับความสำคัญ และเฉพาะเจาะจงมากพอ
๒. กระตุ้นให้มีการประยุกต์ความรู้เชิงทฤษฎีมาใช้ในการวางแผนการพยาบาลอย่างเหมาะสม ให้ความสำคัญกับการอธิบายเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ว่ากิจกรรมนั้นช่วยแก้ปัญหาได้อย่างไร ทั้งนี้ครูสามารถชี้ให้เห็นใน nursing process concept mapping ว่ากิจกรรมการพยาบาลจะช่วยแก้ปัญหาตรงจุดไหนของกลไกการเจ็บป่วย
๓. ครูแนะนำตำราที่อ่านเข้าใจง่าย web site ที่เชื่อถือได้ evidence based practice ที่มี เพื่อใช้ในการอ้างอิงกิจกรรมการพยาบาล

ขั้นที่ ๔ การปฏิบัติการพยาบาล

๑. ครูเป็นแบบอย่างในการสาธิตการปฏิบัติที่ถูกต้อง ชี้ประเด็นความแตกต่างระหว่างเด็ก ผู้ใหญ่ และ ผู้สูงอายุ สอดแทรกหลักการดูแลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์

๒. เน้นให้เห็นการปฏิบัติการพยาบาลที่ให้ผู้ป่วยและผู้ดูแลมีส่วนร่วม ตามหลัก patient centered care
๓. ขณะให้การพยาบาลผู้ป่วยแต่ละราย ครูกระตุ้นให้นักศึกษาอธิบายถึงเหตุผลของการทำกิจกรรมการพยาบาลว่าช่วยป้องกันหรือแก้ปัญหาใดให้ผู้ป่วย โดยครูต้องปลูกฝังการกระทำที่เป็นเหตุเป็นผลให้นักศึกษาตอบตัวเองและอธิบายให้ผู้ป่วยทราบเสมอ
๔. สอดแทรกกระบวนการพยาบาลในระหว่างที่นักศึกษาปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล
๕. เน้นหลักการ/เทคนิค/ขั้นตอนและเหตุผลในการทำกิจกรรมการพยาบาล
๖. ในกรณีที่จำเป็นต้องประยุกต์เทคนิค ซึ่งไม่ตรงตามหลักปฏิบัติ ครูต้องชี้แจงเหตุผลของการปฏิบัติ นั้น ๆ
๗. ครูควรมีการเน้นย้ำการนำกิจกรรมไปปฏิบัติจริง โดยเชื่อมโยงทักษะปฏิบัติที่นักศึกษาทำกับกิจกรรมการพยาบาลที่วางแผนไว้

ขั้นที่ ๕ การประเมินผล

๑. ให้ความสำคัญกับการ post conference และการให้ข้อมูลย้อนกลับในการวางแผนการพยาบาลของนักศึกษาเป็นรายบุคคลทุกวัน จะช่วยให้เห็นพัฒนาการของนักศึกษา
๒. ติดตามประเมินผลระหว่างการทำกิจกรรมการพยาบาล เพื่อประเมินผลและเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้อภิปรายผลที่เกิดขึ้น
๓. การฝึกให้นักศึกษาได้เขียนบันทึกทางการพยาบาลจะมีส่วนช่วยให้นักศึกษาสามารถประเมินผลได้ดีขึ้น
๔. ประเมินผลการปฏิบัติ โดยยึดหลักตามเกณฑ์การประเมินผลที่ตั้งไว้ โดยเทียบกับอาการผู้ป่วยที่เกิดขึ้นจริง โดยครูต้องชี้ประเด็นให้นักศึกษาได้เห็นถึงผลลัพธ์ทางการพยาบาล